

Αρείου Πάγου **173/2016** (B2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)
Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

B2' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ασπασία Καρέλλου, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Νικόλαο Πάσσο, Απόστολο Παπαγεωργίου, Παναγιώτη Κατσιρούμπα και Δήμητρα Κοκοτίνη, Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο Κατάστημά του, στις 24 Νοεμβρίου 2015, με την παρουσία και της γραμματέως Αγγελικής Ανυφαντή, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσεύουσας: ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στον ... και εκπροσωπείται νόμιμα. Παραστάθηκε ο νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας Δ. Γ. και διόρισε τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Ιωάννη Γκούβα, που κατέθεσε προτάσεις.
Της αναιρεσίβλητης : Α. Χ. του Ι., κατοίκου ..., η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κωνσταντίνο Γάτσιο, με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., που κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 4/12/2012 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Κω. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 17/2014 του ίδιου Δικαστηρίου και 6/2015 του Μονομελούς Εφετείου Δωδεκανήσου (Μεταβατική έδρα Κω). Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσεύουσα εταιρεία με την από 15/3/2015 αίτησή της. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Απόστολος Παπαγεωργίου ανέγνωσε την από 9/11/2015 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης. Ο πληρεξούσιος της αναιρεσεύουσας ζήτησε την παραδοχή της αίτησης και την καταδίκη της αντιδίκου της στη δικαστική δαπάνη της.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από το συνδυασμό των άρθρων 648, 652, 656 και 349 - 351 ΑΚ, 7 Ν. 2112/1920 και 5 παρ. 3 Ν. 3198/1955 προκύπτει ότι στον εργοδότη ανήκει το δικαίωμα να εξειδικεύει τις υποχρεώσεις του μισθωτού και ειδικότερα να καθορίζει το είδος, τον τόπο, το χρόνο και τις άλλες συνθήκες παροχής της εργασίας του μισθωτού για την αρτιότερη οικονομοτεχνική οργάνωση της επιχειρήσεως προς επίτευξη των σκοπών της. Έχει, δηλαδή, ο εργοδότης, ως διευθυντής της εκμετάλλευσης την εξουσία να οργανώνει και να διευθύνει την επιχείρηση του με βάση τα κρινόμενα από αυτόν ως πλέον αποτελεσματικά για αυτή κριτήρια (ΟΛΑΠ 25/2003, ΑΠ 1338/2010). Δεν επιτρέπεται όμως κατά την ενάσκηση του διευθυντικού αυτού δικαιώματος να προκαλείται υλική ή ηθική βλάβη στο μισθωτό κατά παράβαση διατάξεως νόμου ή της ατομικής συμβάσεως εργασίας ή κατά καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπό την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, δηλαδή κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται από την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή από τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας, που παρέχει στο μισθωτό, αν δεν αποδέχεται τη μεταβολή, το δικαίωμα είτε να τη θεωρήσει ως άτακτη καταγγελία της συμβάσεως και να αξιώσει τη νόμιμη αποζημίωση είτε, εμμένοντας στη σύμβαση, να απαιτήσει από τον εργοδότη να αποδέχεται την προσφερόμενη εργασία υπό τους πριν από τη μεταβολή όρους, καθιστώντας αυτόν διαφορετικά υπερέημερο περί την αποδοχή της εργασίας αυτής. Είναι δε βλαπτική για τον εργαζόμενο η μεταβολή των εργασιακών όρων όχι μόνον όταν προκαλεί υλική ζημία, αλλά και όταν επιφέρει ηθική βλάβη, πράγμα που συμβαίνει, ενόψει και του κατ'εξοχήν προσωπικού χαρακτήρα της σχέσεως εργασίας, και στην περίπτωση συμπεριφοράς του εργοδότη (ή του προσώπου που τον αντιπροσωπεύει στην διεύθυνση της επιχειρήσεως του) βάνουσης ή προσβλητικής της προσωπικότητας του εργαζομένου, προς την οποία ο εργοδότης οφείλει σεβασμό, μεταξύ άλλων και ως εκδήλωση της υποχρεώσεως πρόνοιας που υπέχει έναντι του μισθωτού του. Η ηθική ζημία του μισθωτού υφίσταται έστω και αν η ανοίκεια συμπεριφορά του εργοδότη δεν εκπορεύεται από δόλια προαίρεση του τελευταίου για βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας ή για εξαναγκασμό του εργαζομένου σε αποχώρηση από την υπηρεσία. Αρκεί το ότι η συμπεριφορά αυτή δημιούργησε τέτοιες συνθήκες ώστε, κατά αντικειμενική κρίση και σύμφωνα με την καλή πίστη, να μην είναι πλέον δυνατή η παροχή της εργασίας του μισθωτού με πνεύμα αμοιβαίας κατανοήσεως και συνεργασίας, ή επέφερε τέτοια ηθική μείωση στην προσωπικότητα του εργαζομένου, ώστε η εξακολούθηση της

εργασίας του στο χώρο επιχειρήσεως του εργοδότη να αποβαίνει αδύνατη ή εκτάκτως δυσχερής (ΟΛΑΠ 13/1987, ΑΠ 1138/2010, ΑΠ 1839/2008, ΑΠ 1426/2004). Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 59, 281, 288, 648, 652, 914, 932 του ΑΚ, προκύπτει ότι αν η ως άνω μονομερής μεταβολή των όρων της συμβάσεως, υπό τις περιστάσεις υπό τις οποίες επιχειρείται, είναι αντίθετη προς την καλή πίστη και ενέχει καταχρηστική ενάσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη, με αποτέλεσμα την παράνομη προσβολή της προσωπικότητας του μισθωτού, μπορεί ο τελευταίος να αξιώσει από τον υπαίτιο εκτός των άλλων και χρηματική ικανοποίηση, για την ηθική βλάβη που υπέστη (ΑΠ 1252/2014, ΑΠ 195/2015). Εξάλλου, κατά το άρθρο 559 αριθ.1 ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναίρεσης, αν παραβιάσθηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου. Τούτο συμβαίνει αν, για την εφαρμογή κανόνα ουσιαστικού δικαίου, το δικαστήριο απαίτησε περισσότερα στοιχεία ή αρκέστηκε σε λιγότερα στοιχεία από εκείνα που αυτός απαιτεί, καθώς και αν το δικαστήριο προσέδωσε στον εφαρμοστέο κανόνα δικαίου έννοια διαφορετική από την αληθινή. Στην περίπτωση που το δικαστήριο έκρινε κατ' ουσία την υπόθεση, η παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου κρίνεται ενόψει των πραγματικών περιστατικών που ανελέγκτως δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν το δικαστήριο της ουσίας και της υπαγωγής αυτών στο νόμο, ιδρύεται δε ο λόγος αυτός, όταν το δικαστήριο εφάρμοσε το νόμο, παρότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν δεν ήταν αρκετά για την εφαρμογή του ή δεν εφάρμοσε το νόμο, παρότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε αρκούσαν για την εφαρμογή του, καθώς και όταν προέβη σε εσφαλμένη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών σε διάταξη στο πραγματικό της οποίας αυτά δεν υπάγονται. Τέλος, κατά την έννοια του λόγου αναίρεσης από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και υφίσταται έτσι εκ πλαγίου παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, όταν από τις παραδοχές της, που περιλαμβάνονται στην ελάχιστη πρόταση του νομικού συλλογισμού της και αποτελούν το αιτιολογικό της, δεν προκύπτουν καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του για ζήτημα με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, με αποτέλεσμα έτσι να μην μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόσθηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόσθηκε. (ΟΛΑΠ 1/1999). Ειδικότερα αντιφατικές αιτιολογίες έχει η απόφαση, όταν τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα, δηλαδή

για ζήτημα αναφορικά με ισχυρισμό των διαδίκων που τείνει στη θεμελίωση ή στην κατάλυση του επίδικου δικαιώματος, συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας έτσι την κρίση της απόφασης για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περίπτωσης στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περίπτωσης. Ανεπάρκεια αιτιολογίας υπάρχει όταν από την απόφαση δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά που είτε είναι κατά το νόμο αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, της διάταξης ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε είτε αποκλείουν την εφαρμογή της, όχι δε και όταν υφίστανται ελλείψεις στην ανάλυση, στάθμιση και γενικώς στην εκτίμηση των αποδείξεων, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται με σαφήνεια και πληρότητα (ΟΛΑΠ 15/2006). Δηλαδή δεν υπάρχει ανεπάρκεια αιτιολογίας, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτική, αλλά πλήρη αιτιολογία, αφού αναγκαίο να εκτίθεται σαφώς στην απόφαση είναι μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε και όχι ο λόγος για τον οποίο αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Συνακόλουθα τα επιχειρήματα του δικαστηρίου, που σχετίζονται με την εκτίμηση απλώς των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές διαμορφωτικές του αποδεικτικού πορίσματός του και επομένως αιτιολογία της απόφασης ικανή να ελεγχθεί αναιρετικά με τον παραπάνω λόγο για ανεπάρκεια ή αντιφατικότητα, ούτε ιδρύεται ο λόγος αυτός αναίρεσης από το άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, αν το δικαστήριο της ουσίας δεν ανέλυσε ιδιαιτέρως ή διεξοδικά τα επιχειρήματα των διαδίκων που δεν συνιστούν αυτοτελείς ισχυρισμούς τους (ΑΠ 324/2012, ΑΠ 221/2012). Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφασή του, μετά από εκτίμηση των αποδείξεων, τα ακόλουθα: Η ενάγουσα προσλήφθηκε στις 3.10.1983 από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία "...", και το διακριτικό τίτλο "...", προκειμένου να εργαστεί ως ιδιαιτέρα γραμματέας. Με την ιδιότητα αυτή εργάστηκε μέχρι τον Ιούλιο 2000, οπότε, με το από 23.6.2000 πρακτικό συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της, αποφασίστηκε η μετάταξή της στην εναγομένη ανώνυμη εταιρεία. Ακολούθως, με το από 23.6.2000 πρακτικό συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης, η ενάγουσα προσλήφθηκε την 1.7.2000 από αυτήν με ταυτόχρονη αναγνώριση της από 3.10.1983 προϋπηρεσίας της. Προς τούτο, καταρτίστηκε το από 1.7.2000 ιδιωτικό συμφωνητικό, σύμφωνα με το οποίο η εναγομένη υπεισήλθε σε όλες τις υποχρεώσεις που απέρρεαν από την προϋφιστάμενη εργασιακή σχέση, χωρίς να επηρεάζονται από τη μεταβίβαση αυτή τα δικαιώματα της ενάγουσας. Κατόπιν, με

την από 27.3.2002 απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης, ανετέθησαν στην ενάγουσα καθήκοντα διευθύντριας στο ξενοδοχείο της με διακριτικό τίτλο <<...>>, που βρίσκεται στην περιοχή της ... της νήσου ... Δωδεκανήσου. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της ενάγουσας περιλαμβάνονταν η πρόσληψη προσωπικού, η μισθοδοσία, οι προμήθειες και ο εξοπλισμός του ξενοδοχείου, η συνεργασία με τουριστικά πρακτορεία, ο έλεγχος του λογιστηρίου και η εν γένει επίβλεψη της λειτουργίας του ξενοδοχείου, ενώ οι μικτές αποδοχές της ανήλθαν το έτος 2011 στο ποσό των 4.440,06 ευρώ μηνιαίως. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι από το Δεκέμβριο 2011, οπότε άλλαξε η σύνθεση του ΔΣ της εναγομένης, με την αποχώρηση του μέχρι τότε διευθύνοντος συμβούλου Ι. Γ. και την είσοδο των υιών του, Δ. Γ. και Ν. Γ., σε ρόλο διευθύνοντος συμβούλου του πρώτου και αντιπροέδρου του δεύτερου, επήλθε μονομερώς από την εναγομένη μεταβολή των όρων εργασίας της ενάγουσας. Ειδικότερα, στις 16.12.2011 η εναγομένη γνωστοποίησε προς την ενάγουσα νέους μισθολογικούς όρους, με τη μείωση των μικτών μηνιαίων αποδοχών της από 1.1.2012 στο ποσό των 3.740 ευρώ. Παράλληλα, έλαβε χώρα κατάργηση πρόσθετων παροχών που η ενάγουσα είχε μέχρι τότε, λόγω της ιδιότητάς της ως διευθύντριας ξενοδοχείου και συγκεκριμένα της διατήρησης ιδιωτικού χώρου στάθμευσης και φύλαξης του οχήματός της στον Πειραιά που μισθωνόταν με δαπάνη της εναγομένης, καθώς και της χορήγησης πρόσθετου επιδόματος. Περί τον Μάρτιο 2012, με την έναρξη της τουριστικής περιόδου 2012, περιορίστηκαν οι αρμοδιότητές της ως διευθύντριας του ξενοδοχείου με την ανάθεση της διεύθυνσης του τμήματος πωλήσεων και μάρκετινγκ στον Φ. Α.. Την, κατά τα ανωτέρω μεταβολή των όρων εργασίας της, ωστόσο, αποδέχθηκε η ενάγουσα και συνέχισε να παρέχει την εργασία της υπό τις νέες συνθήκες. Παράλληλα, η εναγομένη άρχισε να καθυστερεί την καταβολή των αποδοχών της ενάγουσας, όπως των μηνών Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου, Μαρτίου, Απριλίου, Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου 2012, που της κατεβλήθησαν καθυστερημένα και μετά από επανειλημμένες οχλήσεις της προς την εναγομένη-εργοδότηριά της, ενώ η καθυστέρηση αυτή δεν οφειλόταν σε οικονομική δυσχέρεια της εναγομένης, αφού κατά το ίδιο χρονικό διάστημα δεν προέκυψε αντίστοιχη καθυστέρηση στην καταβολή αποδοχών και άλλων εργαζομένων της. Περαιτέρω, η εναγομένη, έχοντας απώτερο σκοπό να απολύσει την ενάγουσα, χωρίς να καταβάλει την προβλεπόμενη από το νόμο αποζημίωση, μέσω των εκπροσώπων της, άρχισε να δημιουργεί ενώπιον τρίτων δυσμενές αρχικά και στη συνέχεια αφόρητο κλίμα σε βάρος της ενάγουσας. Ειδικότερα, από τον

Ιανουάριο 2012 ο Ν. Γ., εκτελεστικός διευθυντής και αντιπρόεδρος του ΔΣ της εναγομένης, άρχισε να επιδεικνύει προσβλητική σε βάρος της ενάγουσας συμπεριφορά και να δημιουργεί συστηματικά, ενώπιον υπαλλήλων και πελατών του ξενοδοχείου, δυσμενές κλίμα σε βάρος της ενάγουσας, η οποία παρέσχε τις άνω υπηρεσίες της αδιαταράκτως επί 10 έτη και χωρίς τη δημιουργία μέχρι τότε κανενός προβλήματος στις σχέσεις της με την εναγομένη. Μάλιστα, κατά διαστήματα, απηύθυνε στην ενάγουσα έντονες και επικριτικές παρατηρήσεις αναφορικά με την εκτίμηση της εργασίας της, προκαλώντας την εντύπωση ότι αυτή μετά 10 έτη συνεχούς υπηρεσίας ως διευθύντριας του ξενοδοχείου δεν εκτελούσε κανονικά τα καθήκοντά της, την αποκαλούσε με μειωτικούς και απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς, όπως ψεύτρα, πρόχειρη, επιπόλαιη, ισχυριζόταν συκοφαντικά ότι διατηρούσε ερωτικό δεσμό με υπαλλήλους του ξενοδοχείου και εν γένει αμφισβητούσε την τιμιότητά της, αφήνοντας υπονοούμενα για οικονομικές ατασθαλίες της ως προς τις προμήθειες του ξενοδοχείου. Η αλήθεια, όμως ήταν ότι η ενάγουσα ασκούσε με επιμέλεια και ευσυνειδησία τα καθήκοντά της, ουδέποτε είχε επιδείξει τέτοια αντισυμβατική συμπεριφορά, επί πολλά έτη ήταν ο έμπιστος άνθρωπος στην επιχείρηση της εναγομένης, στην οποία εργάστηκε με αφοσίωση και εντιμότητα και γενικώς είχε αναπτύξει προσωπικές σχέσεις με τους πελάτες λόγω της μακροχρόνιας απασχολήσεώς της, της εμπειρίας της και της άψογης συμπεριφοράς της, ενώ η εναγομένη ουδέποτε είχε διατυπώσει διαμαρτυρία ή δυσαρέσκεια για πλημμελή εκτέλεση καθηκόντων της ή είχε προβεί σε καταγγελία για τέλεση εκ μέρους της τυχόν αξιοποιήσιμων πράξεων. Μετά απ' αυτά η ενάγουσα, μη ανεχόμενη πλέον, την κατά τα άνω αντισυμβατική και προσβλητική για την προσωπικότητά της συμπεριφορά της εναγομένης μέσω των εκπροσώπων της, με την από 5.9.2012 εξώδικη δήλωσή της προς αυτήν κατήγγειλε ότι τα ανωτέρω έγιναν στα πλαίσια μιας μεθοδευμένης προσπάθειας εκ μέρους της εναγομένης για να την εξαναγκάσουν σε παραίτηση και ότι συνιστούσαν βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας της με συνέπεια την άτακτη καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της και τέλος ζήτησε την καταβολή της νόμιμης αποζημιώσεως (άρθρο 7 ν. 2112/1920). Ακολούθως, στις 30.10.2012 υπέβαλε ενώπιον του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών Κω την από 20.10.2012 έγκληση σε βάρος του αντιπροέδρου του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης, Ν. Γ., για την προεκτεθείσα συμπεριφορά του. Με τα δεδομένα αυτά, η πιο πάνω συμπεριφορά της εναγομένης-εργοδότης εταιρείας, μέσω των εκπροσώπων της, συνιστά συμπεριφορά προσβλητική για την προσωπικότητα της

ενάγουσας, έτσι ώστε η εξακολούθηση της εργασίας της στην επιχείρηση της εναγομένης με πνεύμα αμοιβαίας κατανόησης και συνεργασίας να αποβαίνει, κατ' αντικειμενική κρίση και κατά την καλή πίστη, δυσχερής για την ενάγουσα και έγινε με σκοπό να εξαναγκασθεί η τελευταία σε παραίτηση, οι δε αντίθετοι ισχυρισμοί της εναγομένης, ότι η ενάγουσα αποχώρησε οικειοθελώς από την εργασία της, δεν βρίσκει έρεισμα σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο και είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Επομένως η εναγομένη όφειλε να της καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση, η οποία, ενόψει των ετών υπηρεσίας της ενάγουσας στην πιο πάνω επιχείρηση (3.10.1983 έως 5.9.2012) και του συνόλου των καταβαλλομένων κατά το χρόνο καταγγελίας αποδοχών της (3.740 ευρώ το μήνα), ανέρχεται σε μισθούς 24 μηνών, προσαυξανόμενων κατά ποσοστό 1/6 για επιδόματα εορτών και αδείας, ήτοι στο ποσό των 104.719,99 ευρώ (124 μήνες X 3.740 ευρώ = 89.760 ευρώ] + (3.740 ευρώ X 1/6 X 24 μήνες = 14.959,99 ευρώ)]. Τέλος, από την αναφερθείσα βλαπτική μεταβολή των όρων της συμβάσεως εργασίας της και την κατά κατάχρηση του εργοδοτικού δικαιώματος καταγγελία της εν λόγω συμβάσεως, η ενάγουσα έχει υποστεί μείωση της προσωπικότητάς της, αφού από υπαιτιότητα της εναγομένης έχει θιγεί η επαγγελματική αξία, η τιμή και η υπόληψή της και έχει εκτεθεί στο κοινωνικό της περιβάλλον, καθόσον δημιουργήθηκαν ερωτηματικά και αμφιβολίες για τις ικανότητες της και την ακεραιότητα του χαρακτήρα της. Από την προσβολή αυτή η ενάγουσα έχει υποστεί ηθική βλάβη, το ανάλογο δε χρηματικό ποσό για την ικανοποίηση της λαμβάνοντας υπόψη το είδος της προσβολής, τις συνθήκες υπό τις οποίες τελέστηκε αυτή και την οικονομική κατάσταση των διαδίκων, ανέρχεται στο ποσό των 4.000 ευρώ. Με τις σκέψεις αυτές, το Εφετείο απέρριψε την έφεση της αναιρεσείουσας και τους προσθέτους λόγους της, κατά της πρωτόδικης απόφασης, με την οποία είχε επιδικαστεί στην αναιρεσίβλητη το ίδιο ποσό. Έτσι, που έκρινε το Εφετείο, δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου, τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις, που προαναφέρθηκαν, διότι με βάση τις παραδοχές της απόφασης, θεμελιώνεται, πράγματι, η μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας της αναιρεσίβλητης και η καταχρηστική άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος της αναιρεσείουσας. Ακόμη, διέλαβε στην απόφασή του επαρκείς, σαφείς και δίχως αντιφάσεις αιτιολογίες, για τη θεμελίωση του ισχυρισμού της ενάγουσας για το είδος και τον τρόπο της μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων εργασίας της εκ μέρους της εναγομένης καθώς και για την επιλογή της ενάγουσας να ασκήσει το εκλεκτικό της δικαίωμα από το άρθρο 7 του Ν.2112/1920 και να θεωρήσει την βλαπτική αυτή μεταβολή της

σύμβασης εργασίας της ως καταγγελία αυτής εκ μέρους της εναγομένης. Επομένως, οι πρώτος, δεύτερος και πέμπτος λόγοι αναιρέσεως από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τους οποίους η αναιρεσείουσα υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

2. Κατά το άρθρο 562 παρ. 2 ΚΠολΔ, είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση και γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη. Η διάταξη αυτή, η οποία αποτελεί εκδήλωση της θεμελιώδους αρχής, ότι ο Άρειος Πάγος ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας με βάση την πραγματική και νομική κατάσταση που όφειλε να λάβει υπόψη του ο ουσιαστικός δικαστής, καθιερώνει ειδική προϋπόθεση του παραδεκτού των λόγων αναίρεσης, η συνδρομή της οποίας πρέπει να προκύπτει από το αναιρετήριο. Πρέπει δηλαδή ν' αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι ο ισχυρισμός, που στηρίζει το λόγο αναίρεσης, είχε προταθεί στο δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, και μάλιστα ότι είχε προταθεί παραδεκτώς και νομίμως.

Συνεπώς, ο ισχυρισμός πρέπει να παρατίθεται στο αναιρετήριο, όπως προτάθηκε στο δικαστήριο της ουσίας, να αναφέρεται δε και ο χρόνος και τρόπος πρότασής του, ή επαναφοράς του στο ανωτέρω δικαστήριο, ώστε να μπορεί να κριθεί, αν ήταν νόμιμος και παραδεκτός, αν δε, συντρέχει εξαιρετική περίπτωση των εδαφ. α' - γ' της παρ. 2 του άρθρου 562 να εκτίθεται στο αναιρετήριο ο λόγος αυτός (ΑΠ 275/2015, ΑΠ 442/2015, ΑΠ 391/2015). Περαιτέρω, από τα άρθρα 591 παρ. 1β', 666 παρ. 1, 115 παρ. 3 και 256 παρ. 1δ' του ΚΠολΔ προκύπτει ότι στη διαδικασία των εργατικών διαφορών, κατά την οποία δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου, οι διάδικοι οφείλουν να προτείνουν όλους τους αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς τους, προφορικά, κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο και επιπλέον οι ισχυρισμοί αυτοί πρέπει να καταχωρηθούν στα πρακτικά, με συνοπτική έκθεση των γεγονότων που τους θεμελιώνουν, εκτός αν τα γεγονότα αυτά περιέχονται στις κατατιθέμενες προτάσεις, απαιτείται δηλονότι, σε κάθε περίπτωση, προφορική πρόταση των ισχυρισμών που, "ως γενόμενο κατά τη συζήτηση" σημειώνεται στα πρακτικά και έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν τους αυτοτελείς ισχυρισμούς στις κατατιθέμενες προτάσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, η αναιρεσείουσα με τον τρίτο λόγο αναίρεσης, προβάλλει την αιτίαση ότι

το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό της <<περί της αποσβέσεως των μισθών της ενάγουσας δια συμψηφισμού με ανταπαίτησή της, προερχομένη από την υπερβολική χρέωση του τηλεφώνου της εταιρείας από προσωπική χρήση της ενάγουσας>>. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος, κατ' άρθρο 562 παρ. 2 ΚΠολΔ, καθόσον, προκειμένης διαφοράς εκδικαζόμενης κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, η αναιρεσείουσα δεν επικαλείται παραδεκτή προβολή του εν λόγω ισχυρισμού, ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας, με καταχώρισή του στα πρακτικά συνεδρίασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, και επαναφορά του, κατά νόμιμο τρόπο, ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, ενώ, από την παραδεκτή, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ. επισκόπηση των διαδικαστικών εγγράφων, δεν προκύπτει ότι προβλήθηκε, παραδεκτά, ο παραπάνω ισχυρισμός. Επομένως, ο τρίτος λόγος της αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί.

3.Σύμφωνα με το άρθρο 559 αριθ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναίρεσης της απόφασης και αν το δικαστήριο παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέσθηκαν και προσκόμισαν. Για την ίδρυση του λόγου αυτού αναίρεσης αρκεί και μόνη η ύπαρξη αμφιβολιών για το αν το δικαστήριο της ουσίας έλαβε υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα που νόμιμα επικαλέσθηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι, τα οποία ήταν υποχρεωμένο να λάβει υπόψη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 335, 338, 339, 340 και 346 ΚΠολΔ, όπως ισχύουν μετά το ν.2915/2001, υπό την προϋπόθεση ότι το πραγματικό γεγονός που επικαλείται ο διάδικος προς απόδειξη με το αποδεικτικό μέσο ασκεί επίδραση στην έκβαση της δίκης (ΟΛΑΠ 2/2008). Καμία, ωστόσο, διάταξη δεν επιβάλλει την ειδική μνεία και τη χωριστή αξιολόγηση καθενός από τα αποδεικτικά μέσα, αλλ' αρκεί η γενική βεβαίωση του δικαστηρίου της ουσίας ότι ελήφθησαν υπόψη όλα τα κατ είδος μόνο αναφερόμενα αποδεικτικά μέσα. Μόνο αν από τη γενική αυτή αναφορά, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο της απόφασης, δεν προκύπτει κατά τρόπο αναμφίβολο ότι λήφθηκε υπόψη κάποιο συγκεκριμένο έγγραφο, στοιχειοθετείται ο από το άρθρο 559 αριθ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης. Στην προκειμένη περίπτωση, η αναιρεσείουσα, επικαλούμενη την αναιρετική πλημμέλεια από τον αριθ. 11 περ. γ' του άρθρου 559 ΚΠολΔ, μέμφεται το Εφετείο, με τον τέταρτο, κατά ένα μέρος, λόγο της αναίρεσης, διότι δεν έλαβε υπόψη έγγραφο που προσκόμισε και επικαλέστηκε με τις προτάσεις της. Ειδικότερα, ψέγει το Εφετείο ότι δεν έλαβε υπόψη το από 7-6-2012 συμφωνητικό εκκαθάρισης των μεταξύ των διαδίκων εκκρεμοτήτων ,από το οποίο προκύπτει ο γενόμενος μεταξύ τους συμψηφισμός των απαιτήσεων

της ενάγουσας για αποδοχές και της ανταπαίτησης της εναγομένης για οφειλή της ενάγουσας για τη χρήση κινητού τηλεφώνου καθώς και η καταβολή στην ενάγουσα από την εναγομένη του υπολοίπου δώρου Πάσχα και μισθού Μαΐου. Από την επισκόπηση, όμως, του προσκομιζόμενου αντιγράφου της προσβαλλόμενης απόφασης και ειδικότερα από την περιεχόμενη σ' αυτήν βεβαίωση ότι λήφθηκαν υπόψη όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα που επικαλέσθηκαν οι διάδικοι για να χρησιμεύσουν είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, σε συνδυασμό με το υπόλοιπο περιεχόμενό της, δε γεννάται καμία αμφιβολία ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη και το ως άνω αποδεικτικό μέσο και το συνεκτίμησε με τις υπόλοιπες αποδείξεις για τη στήριξη του αποδεικτικού πορίσματός του. Επομένως, ο ως άνω λόγος αναίρεσης, από τον αριθμό 11 περ, γ' ΚΠολΔ, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. 4. Από τις διατάξεις των άρθρων 339 και 352 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι η δικαστική ομολογία, που αποτελεί πλήρη απόδειξη εναντίον εκείνου που ομολόγησε, είναι εκείνη που γίνεται γραπτώς ή προφορικώς ενώπιον του δικαστηρίου που δικάζει την υπόθεση ή του εντεταλμένου δικαστή, ενώ κάθε άλλη ομολογία, όπως και εκείνη που έγινε στα πλαίσια άλλης δίκης (πολιτικής ή ποινικής), είναι εξώδικη και εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο. Από τις ίδιες ως άνω διατάξεις συνάγεται, ότι δικαστική είναι όχι κάθε ομολογία αλλά εκείνη, που γίνεται ενώπιον του δικαστηρίου από τον αντίδικο εκείνου που φέρει το βάρος επικλήσεως και αποδείξεως του αμφισβητούμενου και επιβλαβούς για τον ομολογούντα γεγονότος, με σκοπό αποδοχής του και είναι σαφής και ορισμένη (ΑΠ 964/2013, ΑΠ 128/2014). Εξάλλου, κατά το άρθρο 559 αριθ. 12 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται και αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων. Ο λόγος αυτός ιδρύεται, όταν το δικαστήριο της ουσίας, κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα δύναμη αποδείξεως μικρότερη ή μεγαλύτερη από εκείνη που δεσμευτικά γι' αυτό (δικαστήριο) καθορίζει ο νόμος και δεν θεμελιώνεται, όταν το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα τις αποδείξεις, όπως έχει δικαίωμα από το νόμο (άρθρ. 340 ΚΠολΔ), αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα, που κατά νόμο έχουν την ίδια αποδεικτική δύναμη με άλλα, μεγαλύτερη βαρύτητα ή αξιοπιστία (ΑΠ 964/2013, ΑΠ 128/2014, ΑΠ 109/2008). Συνακόλουθα, ο τέταρτος, κατά ένα μέρος του, λόγος αναιρέσεως, από τον αριθμό 12 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση, ότι το Εφετείο δεν εκτίμησε και δεν προσέδωσε αυξημένη αποδεικτική δύναμη στην επικαλούμενη ομολογία της ενάγουσας -αναιρεσίβλητης, που περιλαμβάνεται στο

από 7-6-2012 συμφωνητικό εκκαθάρισης των μεταξύ των διαδίκων εκκρεμοτήτων, στο οποίο η ενάγουσα είχε δηλώσει ότι έγινε μεταξύ τους συμφωνησιμότητα των απαιτήσεών της για αποδοχές και της ανταπαίτησης της εναγομένης για οφειλή της ενάγουσας για τη χρήση κινητού τηλεφώνου καθώς και η καταβολή στην ενάγουσα από την εναγομένη του υπολοίπου δώρου Πάσχα και μισθού Μαΐου, είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος, διότι η επικαλούμενη ομολογία, υπό τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά, είναι εξώδικη, αφού δεν έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της προκείμενης πολιτικής δίκης αλλά περιλαμβάνεται σε έγγραφο και, ως τέτοια (εξώδικη), εκτιμάται ελεύθερα από το Δικαστήριο. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η αναίρεση στο σύνολό της και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα, λόγω τη ήττας της, στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, που κατέθεσε προτάσεις, σύμφωνα με το νόμιμο και βάσιμο αίτημα αυτής (άρθρα 176,183 και 191 παρ.2 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την, από 15-3-2015 αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθμ. 6/2015 απόφασης του Εφετείου Δωδεκανήσου. Και

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την αναιρεσείουσα στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 19 Ιανουαρίου 2016.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 23 Φεβρουαρίου 2016.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ